

การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ชญัญญากค์ ไยดี¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test

ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

(1) ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องศึกษานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา และส่งเสริมการระดมทุน

(2) ด้านพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(3) ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร

(4) ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจ กำหนดยุทธศาสตร์ วางแผนในการพัฒนา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และองค์ความรู้ร่วมกันและควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดเก็บและดูแลระบบข้อมูลให้สามารถเรียกใช้ได้สะดวก

(5) ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้บริหารควรมีนโยบายการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียนอย่างชัดเจน และมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และมีเครื่องมือดิจิทัลที่เพียงพอต่อการใช้งานของนักเรียน

คำสำคัญ : ผู้นำด้านเทคโนโลยี; ผู้บริหารสถานศึกษา; จังหวัดนครราชสีมา

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

อีเมล: yaidee111@gmail.com

A STUDY OF DEVELOPMENT IN TECHNOLOGY LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS UNDER NAKHON RATCHASIMA PROVINCIAL ADMINISTRATION ORGANIZATION

Chanyapak yaidee¹

Abstract

This research aimed to study guidelines for developing a technology leadership of school administrators under the authority of Nakhonratchasima Provincial Administration Organization. The group of this research consisted of 97 sample. The statistical analyses were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of this research were as follows:

1.The levels of technology leadership of school administrators. Which were classified into ages and work experiences in general, were reported high.

2. The results of comparison of technology leadership of school administrators. Which were classified into ages and work experiences in general, were indifferent. 3. The guidelines for developing technology leadership of school administrators.

(1) For the visionary leadership, the school administrators have to study policies of their agency, in order to set up developing goals and promote funding. (2) For the digital age learning culture, the school administrators have to act as leaders in technology; they should encourage teachers or educational related people to build up networks in exchanging. (3) For the excellence in professional practice, the school administrators have to act as leaders in using digital equipment for work. (4) For the systemic improvement, the school administrators have to use strategies of cooperation by inviting all related organizations to participate in making understanding, assigning strategies, planning for the development, and building up learning communities. (5) For the digital citizenship, the school administrators should determine the policies in using technology for learners clearly; they should prepare materials, equipment, and digital instruments that are sufficient for learners to use.

Keywords: Technology Leadership; Administrators; Nakhon Ratchasima Provincial

¹ Program in Educational Administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

340 Suranarai Road, Tumbol Naimueang, Amphoe Mueang, Nakhon Ratchasima Province 30000

E-mail: yaidee111@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีพัฒนาก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดังกล่าวบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลเหล่านั้นและใช้ข้อมูลเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนั้น มนุษย์จึงต้องปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ จึงทำให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใหม่ (Khammani, 2012, pp. 2-9) และทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิต และการทำงานที่จะสามารถช่วยให้บุคคลเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้พัฒนามาถึงขั้นที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย จนกระทั่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของโลก ส่งผลต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สังคม สิ่งแวดล้อม การบริการ และการศึกษา ทั้งนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารคือปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศ (Pechting, 2003, p.1) การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย รวมทั้งเป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินทักษะและความรู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำต้องสนับสนุนการเรียนรู้ยุคดิจิทัล สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE Standards) จึงได้กำหนด

มาตรฐานสากลการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ ความเป็นผู้นำในด้านวิสัยทัศน์ การพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพการพัฒนาอย่างเป็นระบบและความเป็นพลเมืองดิจิทัล ซึ่งแต่ละด้านได้กำหนดบทบาทของผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารไว้ด้วย (International Society for Technology in Education, 2009) จากประเด็นดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลสำคัญที่ทำให้การวางแผนการจัดการกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระบบการศึกษาประสบผลสำเร็จ เพราะนอกจากจะมองเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นในระบบการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่แตกต่างออกไปจากฝ่ายปฏิบัติการหรือครูผู้สอน ต้องเข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา หลักสูตรการศึกษา เพื่อให้ทันต่อการพัฒนา การเปลี่ยนแปลง นอกจากนั้นผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นำเทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนและใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการศึกษาดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Phuwan & Nampraseart, 2003)

จากสภาวะการณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและ

พัฒนาการศึกษา แต่ผลการวิจัยกลับพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำ (Madux, 2002, as cited in Tungprasert, 2014, p. 3) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีทักษะความสามารถ และสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อนำมาปรับใช้บริหารจัดการภายใต้สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรหนึ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษา พัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ แต่ผลการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในปีที่ผ่านมา พบว่า ด้านการพัฒนาการศึกษาในส่วนของบริหารจัดการและการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารหรือค้นหาข้อมูลยังคงมีความล่าช้ามากสำหรับการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ และในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นหนึ่งในบุคลากรด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จึงเห็นความสำคัญในการที่จะต้องหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น จึงนำปัญหาดังกล่าวมาเป็นประเด็นเพื่อที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี

ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

นิยามศัพท์

1. ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1.1 ความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความมุ่งมั่นร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ การใช้แหล่งข้อมูลในยุคดิจิทัลให้ได้เกินเป้าหมายของการเรียนรู้ ให้การสนับสนุนการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในขอบเขตความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน การเข้าร่วมในกระบวนการ พัฒนา การดำเนินการ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปอยู่ในแผนกลยุทธ์ตามวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันกำหนด และการระดมทุนจากผู้สนับสนุนในท้องถิ่น ภาครัฐและระดับชาติด้วยนโยบายโครงการเพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการของการนำเทคโนโลยีลงสู่วิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์

1.2 การพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมุ่งมั่นในการสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การสร้างรูปแบบและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องการจัดบรรยากาศที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีความมั่นใจในประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยี หลักสูตรที่ใช้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยีและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับนานาชาติและชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เป็นการกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันในยุคดิจิทัล

1.3 ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการจัดสรรเวลา ทรัพยากร และ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการบูรณาการเทคโนโลยีเป็นไปอย่างคล่องตัวและต่อเนื่อง การอำนวยความสะดวกและมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เป็นการกระตุ้นรักษา สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีช่วยส่งเสริมและสร้างรูปแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เครื่องมือในยุคดิจิทัลในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการวิจัยทางการศึกษาควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการประเมินเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเทคโนโลยีสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

1.4 การพัฒนาอย่างเป็นระบบ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีใจมุ่งมั่นในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ โดยการใช้ทรัพยากรสื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การร่วมมือในการสร้างตัวชี้วัด รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แปรผลลัพธ์และแลกเปลี่ยนข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะคณะผู้ร่วมงานและการเรียนรู้ของนักเรียน การสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์

และชำนาญการสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการสร้างและวางยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมถึงสร้างและรักษาโครงสร้างพื้นฐานโดยการบูรณาการเทคโนโลยีการนำระบบการทำงานร่วมกันของเทคโนโลยีไปสู่การสนับสนุนการบริหารจัดการ การดำเนินการ การสอนและการเรียนรู้

1.5 ความเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการทำให้เป็นที่ยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ตามความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมและกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย ด้านกฎหมาย และจริยธรรมในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยียุคดิจิทัล ส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยี เป็นแบบอย่างและอำนวยความสะดวกในการพัฒนา (Patcharaprateep, 2016) โดยการพัฒนาความรู้ความเข้าใจร่วมกัน และการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการใช้การสื่อสารร่วมสมัยและอุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมกันในสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3. แนวทางการพัฒนา หมายถึง ข้อเสนอหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ตามมาตรฐานของสมาคมเทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติ สำหรับผู้บริหาร

4. อายุ หมายถึง อายุของผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียน

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จาก การสำรวจข้อมูล ปีการศึกษา 2559 พบว่ามี 2 ช่วง อายุ คือ 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปีขึ้นไป

5. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลา ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถาน ศึกษา นับตั้งแต่วันเริ่มเข้าดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็นน้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 130 คน กลุ่มตัวอย่างใน การวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา กำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (Worakham, 2013, p. 467) ได้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 97 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ สถานศึกษา จำนวน 44 คน และรองผู้อำนวยการ สถานศึกษา จำนวน 53 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่าง ง่าย (Simple Sampling) โดยใช้วิธีจับสลาก

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีมีความสำคัญกับบุคคลในสังคมทุก ยุคทุกสมัย ซึ่งปัจจุบันในการบริหารจัดการด้านการ ศึกษาจึงมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร จัดการ ดังนั้น จึงมีนักวิชาการ นักการศึกษา ได้ให้ ความหมายภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ดังนี้

Nak Ai(2006)ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็น กระบวนการบริหารงานของผู้นำที่ต้องเผชิญกับ ความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายของเทคโนโลยี โดยใช้ คุณลักษณะของผู้นำ ตลอดจนกระบวนการบริหาร

ที่ต้องปรับบทบาทพฤติกรรมกรรมการนำและปรับเปลี่ยน พฤติกรรมขององค์การให้สอดคล้องกับกระแสการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ของผู้ร่วมงาน ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายตาม ที่วางไว้

Kerdtip(2006) ได้ให้ความหมายว่าภาวะผู้นำ เชิงเทคโนโลยีเป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถใช้ เทคโนโลยีเรียนรู้เทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง และ รู้จักนำความรู้เหล่านั้นไปบูรณาการกับการจัดการ ศึกษาให้เป็นหนึ่งเดียวอย่างมีความหมายบนพื้นฐาน ของทฤษฎีการปฏิบัติ และงานวิจัยในทุกสาขาลดลง จนใช้อธิพลอำนาจและแรงจูงใจให้ครูนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักเป็นประโยชน์ของการนำ เทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษา เพื่อลด ช่องว่างทางเทคโนโลยีมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ คุ่มค่ามีประสิทธิผลและประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

Boonchan (2011) ได้ให้ความหมายว่าภาวะ ผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำและวิสัย พทัศน์ การเรียนรู้การการสอน ผลิตภาพและการ ปฏิบัติทางวิชาชีพ และสังคม กฎหมายและประเด็น ทางจริยธรรม

Flanagan and Jacobson (2003) ให้ความ ความหมายภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ว่าเป็นพฤติกรรมของ ผู้นำที่มีภารกิจต่อนักเรียน (Pupil engagement) เป็นความแน่วแน่มั่นคงต่อภารกิจในการจัดประสพ การณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยมีการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสม มีวิสัยทัศน์ที่กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยี สำหรับการศึกษามีการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective professional development) ส่งเสริม ให้มีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอโดย เน้นการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดให้มีการใช้ เทคโนโลยีในโอกาสต่าง ๆ นักเรียนทุกคนสามารถ

เข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียมกัน

Yee (2000) ได้จัดลักษณะของผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Categories of ICT leadership) ดังนี้ 1) มีความเสมอภาค 2) มุ่งเรียนรู้สู่การสร้างวิสัยทัศน์ 3) เรียนรู้ในสิ่งที่ท้าทาย 4) ถ่ายทอดความรู้อย่างอดทน 5) เป็นผู้พิทักษ์หน่วยงาน 6) กำกับติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ 7) เป็นผู้บริหารจัดการเครือข่าย และ 8) ทำทลายการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบคอบระมัดระวัง

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นว่าการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีนั้นจะต้องพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ด้านการบูรณาการเทคโนโลยี ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยี ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ อีกทั้งยังต้องส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงและสร้างแรงจูงใจ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีตามกรอบมาตรฐานของสมาคมเทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติ สำหรับผู้บริหาร (International Society for Technology in Education : ISTE Standards)

การบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการและเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของการศึกษา ซึ่ง International Society for Technology in Education : ISTE Standards (2009) ได้สรุปทักษะทางด้านเทคโนโลยีตามกรอบมาตรฐานของสมาคมเทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติสำหรับผู้บริหารว่า

เป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินทักษะและความรู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นำต้องการสนับสนุนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือและเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของการศึกษาซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้

1. ความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารการศึกษาผลักดันและนำไปสู่การพัฒนาและการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ที่มีส่วนร่วมกันด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีอย่างครอบคลุม เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งองค์กร

2. การพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารการศึกษาสร้าง ส่งเสริม และรักษาวินัยของการเรียนรู้แบบพลวัต พัฒนาผู้เรียนยุคดิจิทัลเพื่อเตรียมการในการศึกษาอย่างเข้มงวด ตรงประเด็น โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารการศึกษาส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อย่างมืออาชีพและนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการผลิตผลงานเทคโนโลยีและแหล่งทรัพยากรที่ทันสมัย

4. การพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารการศึกษาเตรียมการสู่ภาวะเป็นผู้นำยุคดิจิทัลและบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องโดยใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

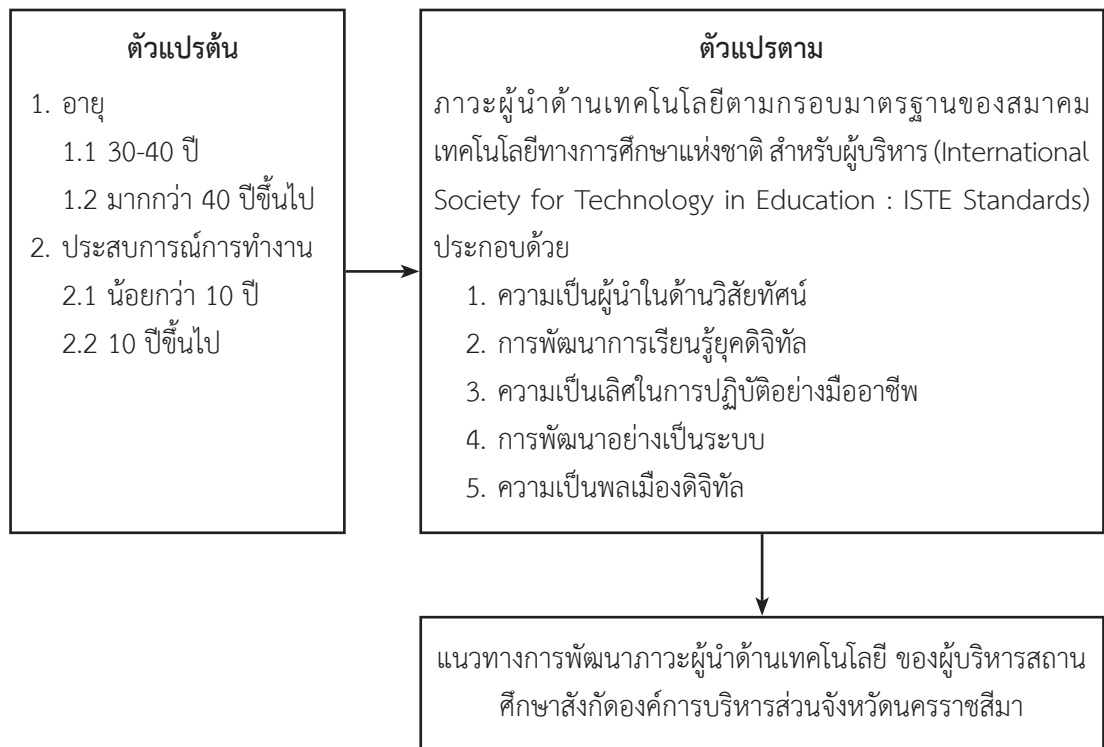
5. ความเป็นพลเมืองดิจิทัล รูปแบบการบริหารการศึกษาและการสนับสนุนความรู้ความเข้าใจในปัญหาทางสังคม จริยธรรมและกฎหมายและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในยุคดิจิทัล

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีตามกรอบมาตรฐานของสมาคมเทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติ สำหรับผู้บริหาร นั้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ การ

พัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ การพัฒนาอย่างเป็นระบบ และความเป็นพลเมืองดิจิทัล ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าว จะพบว่าเป็นกรอบด้านเทคโนโลยีสำหรับ

ผู้บริหาร ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับทักษะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหาร จึงนำองค์ประกอบทั้ง 5 มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย นักการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีผลงานวิจัย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 1 คน ศึกษาในเทศก์

ที่ดูแลรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิหรือวิทยากรแกนนำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จำนวน 1 คน สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีโดยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี จากนั้นนำข้อคำถามในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสองข้อเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 โดยแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำในด้านวิสัยทัศน์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัลมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัลมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 97 คน จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 53 คน หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้ ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.53$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.51$)

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มี ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องศึกษานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา กำหนดนโยบาย

พันธกิจ เป้าประสงค์ วิสัยทัศน์ และกำหนดโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ส่งเสริมการระดมทุนโดยการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายที่รัฐจัดขึ้น พร้อมทั้งระดมทุนจากท้องถิ่นด้วยจัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ด้านพัฒนาการเรียนรู้อยู่ยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยจัดแหล่งเรียนรู้ ICT ท้องถิ่นและให้มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร จัดให้มีระบบการบริหารสารสนเทศออนไลน์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้คณะครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ สร้างข้อตกลงร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ จากการสืบค้นข้อมูลออนไลน์ และให้มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือนดูแลในการสืบค้นข้อมูล พร้อมกับจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือให้พร้อมต่อการใช้งาน ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจ กำหนดยุทธศาสตร์วางแผนในการพัฒนา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และองค์ความรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลผลข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางาน และควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดเก็บและดูแลระบบข้อมูลให้สามารถเรียกใช้ได้สะดวก ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้บริหารควรมีนโยบายการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียนอย่างชัดเจน และมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และมีเครื่องมือดิจิทัลที่เพียงพอ

ต่อการใช้งานของนักเรียน ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขในการเข้าถึงเครื่องมือยุคดิจิทัลและการใช้แหล่งทรัพยากรร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้น เข้าถึงแหล่งข้อมูล ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ จัดให้มีระบบบริการทางด้านเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบ ให้ความช่วยเหลือด้านการสืบค้นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ปลอดภัยเชื่อถือได้

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันผู้บริหารได้เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ และเห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงเห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ผู้บริหารเองต้องพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นต้นแบบการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และต้องมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีอันจะเป็นการส่งเสริมและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 และด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boonchan(2011) ที่ได้ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิง

เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละปัจจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tungprasert (2014) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการกำหนดกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2554-2563) ที่มุ่งเน้นให้ภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างฉลาด (Smart) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างพอเพียง ส่งเสริมให้ธุรกิจสดใส (Vibrant) เติบโตอย่างยั่งยืนด้วยโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศที่คุ้มค่า (Optimal) ยก ระดับมาตรฐานการพัฒนาทักษะทางสายอาชีพ ICT

ให้ทัดเทียมระดับความร่วมมือภูมิภาค สร้างโอกาสให้เยาวชน คนรุ่นใหม่ รวมไปถึงชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วม (Participatory) พร้อมเข้าสู่ประชาคมเพื่อความมั่นคงและมั่นคงของภูมิภาค มุ่งสู่สังคมดิจิทัล (Digital Society) ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยังถือว่าเทคโนโลยีเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนนำพาคนไทยสู่ความรู้และปัญญา เศรษฐกิจของไทยสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน สังคมไทยสู่ความเสมอภาค นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ยังได้กำหนดแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษา ที่มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพด้านการพัฒนา และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมสนับสนุนระบบการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ และการบริการด้านการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา และด้วยนโยบายด้านเทคโนโลยีดังกล่าว จึงส่งผลให้ผู้บริหารไม่ว่าจะอายุหรือประสบการณ์การทำงานมากหรือน้อย ต่างก็ต้องเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง รวมถึงนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีไม่ต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sukkasem (2015) ที่ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละปัจจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำแนก

ตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ทุกปัจจัยไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องศึกษานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา กำหนดนโยบาย พันธกิจ เป้าประสงค์ วิสัยทัศน์ และกำหนดโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ส่งเสริมการระดมทุนโดยการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายที่รัฐจัดขึ้น พร้อมทั้งระดมทุนจากท้องถิ่นด้วยจัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ด้านพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการส่งเสริมด้านเทคโนโลยี ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยจัดแหล่งเรียนรู้ ICT ท้องถิ่นและให้มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร จัดให้มีระบบการบริหารสารสนเทศออนไลน์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้คณะครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ สร้างข้อตกลงร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ จากการสืบค้นข้อมูลออนไลน์ และให้มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือดูแลในการสืบค้นข้อมูล พร้อมกับจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือให้พร้อมต่อการใช้งาน ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจ กำหนดยุทธศาสตร์

วางแผนในการพัฒนา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และองค์ความรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลผลข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางาน และควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดเก็บและดูแลระบบข้อมูลให้สามารถเรียกใช้ได้สะดวก ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้บริหารควรมีนโยบายการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียนอย่างชัดเจน และมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และมีเครื่องมือดิจิทัลที่เพียงพอต่อการใช้งานของนักเรียน ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขในการเข้าถึงเครื่องมือยุคดิจิทัลและการใช้แหล่งทรัพยากรร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้น เข้าถึงแหล่งข้อมูล ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ จัดให้มีระบบบริการทางด้านเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบ ให้ความช่วยเหลือด้านการสืบค้นข้อมูลที่มีความถูกต้องปลอดภัยเชื่อถือได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมและพัฒนาด้านเทคโนโลยี มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพด้านการพัฒนา และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การส่งเสริมสนับสนุนระบบการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ และการบริการด้านการศึกษา การส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นในการที่จะพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของ Singhan (2015) ที่ได้ศึกษาและสรุปแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา 5 ด้าน สอดคล้องกับผลการ

วิจัยครั้งนี้ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT ผู้บริหารสถานศึกษาควรระดมทรัพยากรเพื่อจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ออนไลน์และพัฒนาศักยภาพของครูด้านการใช้ ICT และเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงและจัดหา Software Open Source เพื่อให้ครูได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน 2) ด้านการสร้างสังคมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการในเรื่องการกระตุ้นกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์ให้เข้าไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิชาการในการสืบค้นและอ้างอิงข้อมูลและส่งเสริมการสร้างและใช้ประโยชน์เว็บไซต์การจัดการความรู้ออนไลน์ (KM) ในโรงเรียน 3) ด้านการบริหารจัดการเรื่องลิขสิทธิ์และการพัฒนาระบบ ICT ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ ร่วมมือกับหน่วยงานให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ให้กับทางโรงเรียน 4) ด้านการประยุกต์ใช้ระบบ ICT เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้บุคลากรทราบ ถึงประโยชน์ของการนำ ICT มาในการบริหารงาน และเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดใช้ความสามารถด้าน ICT เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลงานบุคลากร 5) ด้านการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาอย่างบูรณาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาสารสนเทศในการบริหารจัดการ และเขตพื้นที่การศึกษาควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเป็นพี่เลี้ยงด้านการใช้ ICT และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของ Nilsook (2008) ที่ได้สรุปแนวทางการ

พัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้บริหารและครูแกนนำทางด้านเทคโนโลยี เป็นการนำของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ทางด้าน ICT และครูผู้มีความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ในระดับดี เป็นผู้ที่มีจิตใจมุ่งมั่นพัฒนาตนเองและต้องการความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพของตนมาจัดกระบวนการอย่างเป็นระบบ ขณะที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการใช้ ICT เข้ามาพัฒนาโดยสามารถใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการ (School-Based Management) ในโครงการ และเป็นผู้สนับสนุนเพื่อให้ครูแกนนำในการเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ให้กับครูอาจารย์ในสถานศึกษาของตน โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของครูแกนนำในรูปของเครือข่ายโดยติดต่อสื่อสารถึงกันได้ด้วยระบบอินเทอร์เน็ต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรศึกษานโยบายด้านเทคโนโลยีของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายอันจะนำไปสู่การคุณภาพการด้านเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้

1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำวิจัยทางการศึกษาควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยี

1.4 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีระบบการบริการทางด้านเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการใช้

เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร
จัดการภายในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้
เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้เกิด
ประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถาน
ศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิจัย
ทางการศึกษา

Reference

- Boonchan, B. (2011). *A structural equation model of technology leadership for basic school administrators*. Doctor of philosophy in educational administration, Khon Kaen university
- Flanagan, L., & Jacobsen, M. (2003). Technology leadership for the twenty-first century principal. *Journal of Educational Administration*, 41(2), 124- 142.
- International Society for Technology in Education. (2009). *Visionary Leadership*. Retrieved October 30, 2016, from <http://www.iste.org/standards/standards/standards-for-administrators>.
- Kerdtip, C. (2006). *Development Model of Educational Technology Leadership for School Administrators under the Office of Basic Education Commission in Southern Thailand*. Dissertation, (Doctor of Education), Songkla University.
- Khammani, T. (2012). *Science Teaching* (16th Edition). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Nak Ai, N. (2006). *The factors of E-Leadership characteristics and factors affecting E-Leadership effectiveness for basic education principals*. Doctor of Education, Srinakharinwirot University).
- Nilsook, P. (2008). Human Performance Technology in Organization. *Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 3(2), 22-27.
- Patcharaprathet, S. (2016). Application development database professional Audio-Visual equipment and buildings at the college of Logistics and supply chain. Suan Sunandha Rajabhat University. *Journal of Logistics and Supply Chain College*, 2(2), 77-86.
- Pechting, N. (2003). *Desired competencies of social science instructors in using information and communications technology in state institutions of higher education*. Thesis of Master of Education, Chulalongkorn University.
- Phuwan, Y., & Nampraseart, S. (2003). *ICT for Thai Studies*. Bangkok: Metsai printing.

- Silpakorn University. (2013). Master Plan for Information Technology and Communication for Education B.E. 2557-2559, 2014-2016. Retrieved November 3, 2016, from <http://www.mict.go.th/assets/portals/1/files/download/20ICT2020.pdf>
- Singhan, P. (2015). School Administrators' Competency in using the Information Communication and Technology for Supporting the Administration and Management of Education in School Under the Office of Educational Service Area 1. *Journal of education Khon Kaen University*, 38(2), 58-166.
- Sukkasem, I. (2015). *A structural equation model of technology leadership for the office of disease prevention and control, Ministry of Public Health*. Doctor of Philosophy in Educational administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Tungprasert, D. (2014). *A study of factors affecting to information communication and technology leadership of secondary school's administrators in Nakhon Ratchasima province*, Thesis (Master of Education), Nakhon Ratchasima Rajabhat University
- Worakham, P. (2013). *The educational research*. Maha Sarakham: Taksila Printing.
- Yee, D. L. (2000). Image of school principal's information and Communication technology leadership. *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 9(3), 287-302.